

Beretning for det pathologisk-anatomiske institut i 1906 / ved Francis Harbitz.

Contributors

Harbitz, Francis Gottfred, 1867-
Bulloch, William, 1868-1941
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Kristiania : H. Sogns Bog- og Accidentstrykkeri, 1908.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ng4umav9>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. Conditions of use: it is possible this item is protected by copyright and/or related rights. You are free to use this item in any way that is permitted by the copyright and related rights legislation that applies to your use. For other uses you need to obtain permission from the rights-holder(s).

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

BER

DET PATHOLO

INSTI

PROSEKTOR PROF. D

KR
H. BOONS BOG.

BERETNING

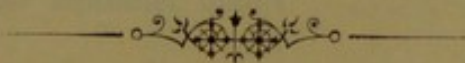
16.

FOR

**DET PATHOLOGISK-ANATOMISKE
INSTITUT I 1906**

VED

PROSEKTOR PROF. DR. MED. FRANCIS HARBITZ.

KRISTIANIA

H. SOGNS BOG- OG ACCIDENTSTRYKKERI

1908

BERETNING

FOR

DET PATHOLOGISK-ANATOMISKE

INSTITUT I 1908

VED

PROSEKTOR PROF. DR. MED. FRANCIS HARBITS.

KRISTIANIA

H. BOHRER BOO OG ACCIDENTSTYKKERI

1908

Beretning

for

Det pathologisk-anatomiske institut i 1906.

Ved prosector prof. dr. med *Francis Harbitz*.*)

I. Obduktioner.

I aaret 1906 er der ved institutet foretaget 227 obduktioner:

For medicinsk afdeling A	64	obduktioner
- — — B	49	—
- kirurgisk — A	18	—
- — — B	25	—
- strube- og øreafdelingen	7	—
- nerveafdelingen	3	—
- hudsygeafdelingen	3	—
- øienafdelingen	1	—
- barneafdelingen	6	—
Sum for Rigshospitalet	176	obduktioner
For Kristiania fødselsstiftelse	10	—
- private læger er der dels paa dels uden- for institutet udført	41	—
Sum	227	obduktioner

Af de obducerede var 127 mænd, 100 kvinder.

Obduktionsmaterialet er ordnet paa lignende maade som i aarsberetningen for 1905.

Maligne svulster fandtes i 28 tilfælde, kfr. *tab. 1*. Desuden obduceredes recidiv af karcinom og sarcom hver 2 gange; disse tilfælde er ikke opført i tabellen.

I et par tilfælde havde karcinomet en eiendommelig lokalisation.

Kvinde, 76 aar. (Obd. 65). Karcinom i *caput pankreatis*, som havde oblitereret udførselsgangen af ductus Wirsungianus og medført en sterk udvidelse af denne kanal; samtidig fandtes corpus og cauda pancreatis atrofisk, smaaknudret. Ductus choledocus var komprimeret af svulsten, galdeveiene sterkt dilaterede, galdeblæren var rumperet, aabenbart kort før døden.

*) Aarsberetningen er i det væsentlige udarbejdet af 1ste assistent cand. med. *Scheel*.

1961

4

Mand, 52 aar. (Obd. 214). *Carcinoma pulmonis*. Venstre lunge og plevra var sædet for en svulst, som mikroskopisk viste udseendet af et karcinom, der i struktur stemte overens med de sædvanlige lungekarcinomer; uagtet man efter det mikroskopiske ikke kunde afgjøre, om svulsten i lungen eller plevra var den primære, syntes det derfor efter det mikroskopiske rimeligt at antage et primært udgangspunkt i lungen snarere end et primært plevraendotheliom. Der var 4 liter sterkt hæmorrhagisk vædske i venstre plevra og talrige metastaser, bl. a. til højre lunge og til columna.

Metastaser til bensystemet fandtes i 6 tilfælde af karcinom:

1) *Mand, 34 aar.* (Obd. 34). *Carcinoma ventriculi scirrhusum*, udbredte metastaser, desuden til glandler, lunger og plevrae.¹⁾

2) *Kvinde, 59 aar.* (Obd. 72). Medullært ventrikulkarcinom, metastaser til glandler og lever.

3) *Kvinde, 57 aar.* (Obd. 149). *Carcinoma mammae scirrhusum*, metastaser til glandler, lever og binyrer.

4) *Mand, 67 aar.* (Obd. 186). *Carcinoma prostatae*, udbredte metastaser til peritonæum, plevra og lever²⁾.

5) *Mand, 81 aar.* (Obd. 193). *Carcinoma prostatae*, glandelmetastaser.

6) *Mand, 52 aar.* (Obd. 214). *Carcinoma pulmonis* — omtalt ovenfor.

Benmetastasen forekom ogsaa ved et *hypernefrom* hos en *53 aar gl. mand* (obd. 89); primærsvulsten sad i øverste pol af venstre nyre og havde metastaseret til højre nyre og til 5te—6te dorsalhvirvel med gennembrud til spinalkanalen udenfor dura; svarende hertil var rygmarven i vel 1 cm.'s udstrækning komprimeret, smalere end ovenfor og nedenfor og med lidt mørkere farve i hinderne.

Hos et *2 aar gl. pigebarn*, (obd. 12), fandtes et (opereret) *sarcom* i højre nyre; det havde brudt ind i vena cava og metastaseret til lungerne.

Tuberkulose som vigtigste sygdom fandtes i 39 tilfælde, cfr. tab. 2.

Hos et *2 aar gl. pigebarn* (obd. 188) fandtes en 8×7 cm. stor *solitærtuberkel i den lille hjerne*, fornemmelig i dens venstre halvdel; den havde øvet tryk mod torcular Herophili og de her udmundende venesinus med hydrocephalus int. som følge. Forøvrigt fandtes tuberkulose i glandlerne paa halsen, i brystet og abdomen samt gangræna cachectica.

Hos en *24 aar gl. mand* (obd. 178) fandtes foruden andre lokalisationer af tuberkulosen en fuldstændig *ostet omdannelse af begge binyrer* med ramollissement, vægt venstre 23,5, højre 35,5. Der var ingen pigmentation af huden.

Miliartuberkulose forekom hos en $\frac{1}{2}$ aar gl. gut (obd. 18) med udgangspunkt i glandlerne ved lungens hilus. I det hele forekom miliartuberkulose i 10 tilfælde; i 8 af disse fandtes *tuberkuløs meningit*, i et tilfælde aabnedes ikke kraniet og kun i ét tilfælde savnedes meningiten. Paa den anden side optraadte i ét tilfælde tuberkuløs meningit, med udgangspunkt i glandeltuberkulose, uden samtidig miliærtuberkulose.

Syfilis. Der forelaa oplysninger om luetisk infektion i anamnesen i 3 tilfælde; i et af disse, hos en *57 aar gl. mand* (obd. 192), fandtes fibrøs aortit med hjertehypertrofi; hos en *22 aar gl. mand* (obd. 119), død af tuberkuløs

¹⁾ Publiceret af Hans Thue i "Norsk mag. f. lægevidensk." 1906 s. 1041.

²⁾ Publiceret af Asbj. Nilssen i "Norsk mag. f. lægevidensk." 1907 s. 195.

Tab. 2.

Alder	5 aar og der- under		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		71 og der- over		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
<i>Tuberculose i</i>																																
lunger								3	1	2	3	1+1*	1					3	1	2	1*		3						1	13	10	
tarmkanal											1																			1	2	1
urin- og kjønnsorganer																														1	1	2
serøse hinder																														1	1	2
ben og led																															1	3
lymfekjertler			2*	1	1*		1*			1																						
Sum			2	2	1	1	1	1	3	2	4	4	3	1	2	3	3	1	2	1*	2	2	3	3				1	1	23	16	39

* Miliartuberculose.

meningit, fandtes ar paa penis, og endelig var der ingen anatomisk lokalisation hos en 39 aar gl. kvinde (obd. 138) død af tyfus abd.

I 4 tilfælde, hvor der ikke forelaa oplysning om syfilis i anamnesen, talte de anatomiske fund med overveiende sandsynlighed for lues: *Mand, 56 aar* (obd. 40).¹⁾ Rumperet aortaanevrisme, fibrøs aortit, ar i nyrerne *Mand, 46 aar*, (obd. 177). Rumperet aortaanevrisme, aortit, ar paa penis. *Kvinde, 52 aar* (obd. 27), tidligere prostitueret, dement, død af diabetes, større ar i nyren. *Mand 55 aar*, (obd. 155), død af lungetuberkulose, ar paa penis og abdomens hud.

I nogle tilfælde fandtes forandringer, som med mere eller mindre sandsynlighed kunde tyde paa lues. Saaledes forekom suspekt udseende ar i nyrerne i 3 tilfælde, hos en *mand, 20 aar*, (obd. 13), *kvinde, 38 aar*, (obd. 160), *kvinde, 66 aar*, (obd. 164); hos den første var der desuden sklerotiske foci i hjernens frontallapper med blødning, hos den sidste arteriosklerose i aorta, som havde adskillig lighed medluetisk aortit. Hos en *56 aar gl. mand*, (obd. 129), var der et aragtigt pigmenteret parti i abdomens hud. Endelig skal nævnes, at der hos en *29 aar gl. kvinde*, (obd. 124), fandtes ulcerationer med aragtig retraktion i rectum; tilfældet, som nedenfor skal omtales lidt nærmere, kan kun med største reservation sættes i forhold til lues.

Konstitutionssygdomme.

Diabetes mellitus kom 6 gange til sektion; pankreasfundet skal anføres.

1. *Gut, 7 aar*. (Obd. 161). Pankreas vægt 32 gr. I enkelte lapper mere bindevæv end normalt. Langerhans's hobe synes færre end normalt.
2. *Kvinde, 16 aar*. (Obd. 208). Pankreas vægt 20 gr. Ingen sikker forøgelse af stromaet. Af L.'s hobe fandtes kun enkelte tvilsomme.
3. *Kvinde, 19 aar*. (Obd. 220). Pankreas vægt 20 gr. Mikr. normale forhold.
4. *Mand, 31 aar*. (Obd. 59). Pankreas vægt 60 gr.
5. *Mand, 40 aar*. (Obd. 150). Pankreas vægt 50 gr. I de perifere dele er bindevævet noget øget mellem acini. Langerhans's hobe synes reduceret i antal.
6. *Kvinde, 52 aar*. (Obd. 27). Pankreas vægt 35 gr. Stromaet delvis øget, uden celleinfiltration. Noksaa talrige L.'hobe, normale.

Perniciøs anæmi blev obduceret 2 gange. I det ene tilfælde, hos en *47 aar gl. mand* (obd. 29), fandtes en udbredt hudpigmentation af brunlig farve, særlig paa hals, hænder, genitalia og areolae mammae, desuden universel total mangel paa haar. Binyrerne var normale, vægt tilsammen 13 gr. Hos den anden, en *56 aar gl. mand* (obd. 33), var der et polypøst adenom i ventrikelen samt mikrosk. chronisk gastrit—formol var injiceret i bughulen og i ventrikelen $\frac{1}{2}$ time efter døden; desuden var der i tyndtarmen 3—4 cm. ovenfor valvula Bauhinii en striktur, som knapt kunde passeres af en blyant; forsnævringen betingedes af en fladeformet adhærence, som udgik fra tarmen paa den mesenteriet modsatte side og var fæstet til linea innominata. Dette tilfælde kan have en vis interesse med hensyn til den opfatning, at endel tilfælde af perniciøs anæmi skyldes autointoxikation fra tarmkanalen.

Septiske og pyæmiske lidelser.

Som udgangspunkt for 9 *septikæmier* og *septiko-pyæmier* fandtes navle infektion 2 gange, pnevmoni med empyem hos en 23 døgns gl. pige, ulcerøs

¹⁾ Cfr. "Forhandlinger i det medic. selskab" 1906 s. 39.

endocardit 2 gange, appendicit med pylephlebit, leverabsces efter galdesten, phlegmone oris, angina catarrhalis.

Diffus fibrinøs og purulent *peritonit* fandtes 24 gange med følgende udgangspunkt:

Appendicit 3;

Incarcereret hernie 5, deraf en gang incarcereret kongenitalt umbilicalhernie hos en 1 maaned gl. gut (obd. 209), ulcus ventrikuli et duodeni perforans 4;

Tyføse tarmsaar med perforation 1;

Tuberkuløse strikturer med perforation 1;

Ulcerøs enterit med perforation 2;

Ileus 3; aarsagen var: adhæreencer mellem tarm og uterus, rumperet før døden (obd. 153), indvendig incarceration under peritonæaladhæreencer (obd. 156), adhærence med volvulus og incarceration (obd. 197);

Puerperal infektion 1;

Kroupøs pnevmoni med purulent plevrit 1;

Vulnus contusum abdominis med ruptur af ventrikelen 1 (obd. 74);

1 tilslutning til laparotomi 1;

Ukjendt udgangspunkt hos en 7 uger gl. gut (obd. 112).

Forgiftninger.

Et tilfælde af *veronalforgiftning* gjaldt en ca. 60 aar gl. kvinde (obd. 3); hun tog 7. januar saavidt vides 6 à 7 gr. paa én gang; blev nogle timer senere fundet komatøs; hun havde feber fra 8. januar af, stigende til 41,7°, døde 10. januar uden at være kommet til bevidsthed. Ved sektionen fandtes atelektase af den største del af venstre lunges og en del af høire lunges nederste lap samt lidt lungeødem.

Et tilfælde af *lysolforgiftning* hos en 1 aars gut (obd. 55) er beskrevet af prof. Harbitz ¹⁾.

Hos en 2 aar gl. gut, død af *ludforgiftning* (obd. 201) fandtes nekrotisk betændelse i svælg, øsofagus, ventrikel, larynx og trachea samt bronchopnevmoni.

Ved et tilfælde af primær *kloroformdød* hos en 65 aar gl. mand (obd. 58) fandtes hjertet dilateret og fedtinfiltreret.

I 2 andre tilfælde maatte kloroform tillægges en vis betydning som dødsarsag; det første gjaldt en 23 aar gl. kvinde (obd. 71), død 3 døgn efter exstirpation af cystadenoma ovarii; der fandtes fedtdegeneration af hjerte, nyrer og lever; det andet gjaldt en 21 aar gl. mand (obd. 127), som døde 4 døgn efter en cholecystektomi; der fandtes fedtdegeneration af leveren.

Sygdomme i centralnervesystemet.

Foruden hvad der er anført under tuberkulose fandtes: *Apoplexi* 5 gange, deraf 1 i pons varoli (obd. 151); *Purulent meningit* 8, deraf 3 otogene, 2 efter purulent betændelse i næsens bihuler, 1 traumatisk efter en paraplyspids, som var trængt op gennem næsen (obd. 44); tilfældet er beskrevet af prof. Harbitz ²⁾; 1 efter kroupøs pneumoni; hos en 50 aar gl. mand (obd. 216) skyldtes meningiten streptococcus mucosus, verificeret ved podning paa mus.

¹⁾ "Norsk mag. f. lægevidensk." 1906 s. 1037.

²⁾ Ibid. 1906 s. 1033.

Hjerneabsces 2, i ét tilfælde, hos en 19 aar gl. mand (obd. 21), udgaaende fra purulent bronkit med bronchiektasi.

Otogen thrombophlebit 2.

Traumatiske affektioner 3.

Invetereret emollition 2.

Atrophia cerebri hos en sindsygt 1.

Partiel sklerose af hjernen 2, den ene er omtalt under lues, den anden var en 22 aar gl. kvinde med epilepsi (obd. 83).

Cerebrospinalsklerose 1.

Akut poliomyelitis 3; desuden er flere andre tilfælde af akut poliomyelitis obd. ceret især af dr. Scheel, dels i Kristiania, dels udenfor (ved reiser til Lier, Nannestad og fl. a. steder) uden at være beskrevne i institutets protokoller. Disse tilfælde er benyttet til et større arbeide over poliomyelitis¹⁾.

Endelig fandtes hos en 2 aar gl. gut (obd. 7), død af en dysenterisk tarmaffektion, løst adhærende *thrombemasser* i hele *sinus* longitud., rectus og transv. paa begge sider samt i torcular Herophili. De tynde hinder var injicerede og gjennemsat af smaa hæmorrhagier.

Sygdomme i hjerte og kar

fandtes i 29 tilfælde som den væsentlige lidelse, deraf i 13 som frisk eller afløben endocarditis. To medfødte hjertefeil, aabentstaaende ductus Botalli hos en 28 aar gl. kvinde (obd. 114) og transpositio aortae et art. pulm. hos en 4 uger gl. pige (obd. 179) er nærmere bearbejdet og beskrevet²⁾. Nogle karlidelser er berørt under lues.

2 tilfælde af dødelig *lungeemboli* skal kortelig nævnes; særlig det første har en vis interesse. Embolien optraadte her hos en 31 aar gl. kvinde (obd. 1) og havde givet symptomer $\frac{1}{2}$ —1 time. Der fandtes et papillomatøst cystadenom af venstre ovarium, som indeholdt 3 liter vædske; svulsten var adhæreret til uterus og til colon desc. Venstre vena hypogastrica var udfyldt af en thrombemasse, og højre lungearteries hovedstamme var fyldt af en sammenhængende masse af skjøre thromber og koagler, som enkelte steder klæbede ganske let til karvæggen. Det andet tilfælde gjaldt en ca. 25 aar gl. kvinde (obd. 17), opereret for appendicit; 9de døgn efter operationen fik hun pludselig kvælningsanfald og døde efter faa minutter. Venerne i lig. latum paa venstre side var thromboserede, og begge hovedgrene af art. pulm. var obturerede af løstsiddende thrombemasser.

Et tilfælde af *pulmonalsklerose* kan gjøre krav paa opmerksomhed. Det var en 47 aar gl. kvinde (obd. 207), hvor der fandtes hypertrofi og dilatation af højre ventrikel og atrium samt staseorganer og ødem. Arteria pulmonalis var udvidet og i alle dele grene besat med arteriosklerotiske plaques. Pulmonalklappernes slutningsrande var paa underfladen noget fortykkede, ligesom gelatinøse, noduli noget tykke og flade, margo liber skarp, klapperne ellers tynde uden excrescenser eller andre abnormiteter. Ved aorta- og mitralklapperne intet abnormt, de sidstes chordae tendineae muligens noget korte, men ikke paaafaldende. Venstre ventrikel var ikke dilateret eller hypertrofisk.

¹⁾ *Francis Harbitz* und *Olaf Scheel*: Pathologisch-anatomische Untersuchungen über akute Poliomyelitis und verwandte Krankheiten von den Epidemien in Norwegen 1903—1906. Videnskabselskabets skrifter I math.-naturv. klasse 1907. Nr. 5.

²⁾ *Scheel*: Norsk mag. f. lægevidensk. 1907 s. 372.

Uagtet forholdene ved pulmonalklapperne ikke gir noget bestemt holdepunkt for en pulmonalinsufficiens, vilde dog antagelsen af denne lidelse godt forklare forandringerne i lungearterier og hjerte, hvis genese ellers vilde være ganske dunkel.

Sygdomme i nyrer og urinveie

af betydning fandtes 12 gange, foruden hvad der er opført under svulster og tuberkulose.

Sygdomme i respirationsorganerne

foruden tuberkulose og hvad der ellers er nævnt i det foregaaende, fandtes 17 gange, deraf 12 gange kroupøs pnevmoni.

Fordoielseskanalen.

Foruden hvad der i det foregaaende er nævnt forekom *ulcus ventriculi* med blødning 2 gange, deraf én hos en 70 aar gl. mand (obd. 50). *Levercirrhose* fandtes 3 gange (obd. 144, 51 aar gl. mand, atrofisk Laënnec's cirrhose, alcoholismus chron.; obd. 158, 56 aar gl. mand, interacinøs og tildels intraacinøs cirrhose med icterus; obd. 183, 54 aar gl. samlagsforstander, atrofisk Laënnec's cirrhose), *tyfus abd.* ialt 3 gange og *akut enterit* 2 gange.

Nogle tilfælde af *ulcerøs, nekrotiserende enterit* skal i korthed nævnes.

1) Gut, 2—3 aar (obd. 7). Syg 14 dage med dysenterilignende symptomer; paa samme pleiehjem blev samtidig 7—8 af 23 barn syge med symptomer af en lignende tarmaffektion. — I tyktarmen fandtes svulst af follikelapparatet og en sterk "dysenterisk" affektion i S. romanum og rectum, hvor slimhinden var sterkt injiceret og fortykket med smaa skarpt begrænsede, ligesom udhugne saar, som tildels stod saa tæt, at de konfluerede til ulcererende flader. Mikrosk. ingen tegn paa tuberkulose; der rendyrkedes en colilignende bacille og en streptokok. Hos samme pat. fandtes thrombose af hjernens sinus, som ovenfor er nævnt.

2) Kvinde, 23 aar (obd. 152). Syg vel 2 maaneder med diarrhoe, som var optraadt i umiddelbar tilslutning til nydelsen af bedærvet klipfisk. Den sidste tid var afføringerne blodige; hun døde under under peritonitiske symptomer. Nederst i ileum fandtes lidt svulst af folliklerne med smaa ulcerationer paa enkelte. I colon var der store langs- og tværsgaaende ulcerationer, adskilt ved smale broer af slimhinde, som var hyperæmisk, noget fortrykket, blød og henfaldende, i stor udstrækning undermineret; ulcerationernes bund ofte tjafset, nekrotisk eller belagt med difteroid belæg, men oftest rensset til muscularis eller helt til serosa; paa to steder var der perforation — med peritonit. Ulcerationerne aftog nedover i colon og var næsten ophørt i rectum. Mikrosk. ingen tegn paa tuberkulose.

3) Kvinde, 33 aar (obd. 187). Her fandtes i ileum rundagtige eller tværsgaaende ulcera, ofte uregelmæssige eller konfluerende; de var fra gryn til over bønnestore; randen for det meste bugtet, undermineret, lidt graalig misfarvet, som gangrænøs; bunden injiceret, blodinfiltreret eller uren; de største saar gik til muscularis, 2 var perforerede. Desuden var solitærfolliklerne sterkt svulne og der fandtes spredte sterkt hyperæmiske og blodinfiltrerede flekker af størrelse som ulcerationerne, rimeligvis forstadiet til disse. Mikrosk. fandtes ingen tegn paa tuberkulose.

I disse 3 tilfælde, hvor der ikke var tegn til tuberkulose, var nyrerne normale og der var heller intet holdepunkt for koprostase; enteriten maa sikkert opfattes som infektiøs.

4) Kvinde 29 aar (obd. 124). Fra 25—30 cm. ovenfor anus og nedover fandtes talrige dybe ulcera med mørk, pigmenteret glat bund og ophøiet, tildels undermineret rand; længer nedover fandtes aragtige fortykkelser i slimhinden, som omgav lumen cikulært og forsnevrede dette. Det perirectale væv var fibrøst, aragtig fortykket. Videre var der amyloiddegeneration af milt og nyrer. Noget bestemt holdepunkt for ætiologien forelaa her ikke; ialmindelighed kommer ved saadanne mere kroniske tilfælde af proctit og periproctit forskellige ætiologiske momenter i betragtning; medens de tidligere hyppigst ansaaes for luetiske, fæster man sig nu ofte ved gonorhoiske og infektioner.

Et tilfælde af *hypertrofisk pylorusstenose* hos et 17 uger gammelt guttebarn (obd. 8) frembyder adskillig interesse. Pylorusregionen var forlænget, af langstrakt form. Efter formolfixation har ventrikelvæggen i fundusregionen omtrent sin sædvanlige tykkelse, 1 mm.; 8—9 cm. fra pylorus blir væggen noksaa hurtig tykkere, 2 mm., i selve pylorusregionen $3\frac{1}{2}$ —4 mm., hvoraf muscularis ca. $2\frac{1}{2}$ mm., mucosa vel 1 mm. I selve pylorus er lumen omtrent helt tilstoppet. — Mikroskopisk fandtes ingen tegn paa betændelse.

Hos en 56 aar gl. mand (obd. 129) fandtes en *kronisk indurativ pankreatit* som den vigtigste lidelse; der havde ikke været sukker i urinen.

Hos en 37 aar gl. fed mand, død af *fedtvævsnekrose* (obd. 202), fandtes i galdeblæren en valnødstor sten og et par mindre; i ductus choledocus laa et lidet konkrement løst. Forholdet mellem galdeveislidelser og pankreasnekrose har en betydelig interesse; de nærmere omstændigheder kunde i dette tilfælde ikke bringes paa det rene p. gr. af den fremskredne dekomposition.

Eclampsia parturientium

kom til sektion en gang. Det var en 35 aar gl. kvinde (obd. 190); der fandtes parenkymatøs degeneration af organerne, særlig af hjerte, nyrer og lever samt "hæmorrhagiske infarkter" i leveren.

I et andet tilfælde kunde eklampsi være mulig eller sandsynlig, nemlig hos en 26 aar gl. kvinde (obd. 176), hvor der fandtes icterus fedtdegeneration af lever, nyrer og pankreas, "hæmorrhagiske infarkter" i leveren, blødninger i de serøse hinder og ventrikulens slimhinde samt en større blødning i hjernen. Den omstændighed, at der fandtes fosforsyrning i tarmindeholdet, gjorde sagen noget tvilsom, idet det ikke kunde bringes paa det rene, om pat. den sidste tid havde faaet medikamenter, som indeholdt fosforsyrning; hvis dette ikke var tilfældet, maatte man praktisk talt gaa ud fra, at der forelaa en fosforforgiftning.

Elektrisk strøm

var dødsårsag i et tilfælde hos en 19 aar gl. mand (obd. 19), som døde i løbet af faa sekunder under arbeide med en elektrisk transformator paa 5500 volt vekselsstrøm. Der fandtes kun ét brandsaar, nemlig paa venstre laar med tilsvarende forbrændte huller i klæderne. Af patologiske forandringer af de indre organer fandtes kun nogen hyperæmi af rygmarven, hjernen og dens tynde hinder, hvor der var endel smaa blødninger. I centralganglierne paa høire side fandtes mikroskopisk blødning i karskederne.

Tilfældet vil senere blive publiceret sammen med andre af samme art.

Af andre dødsårsager skal nævnes 2 tilfælde af *pemphigus neonatorum* og 2 tilfælde af *combustio*.

Videre skal anføres et tilfælde af *fractura femoris* med psevdarthrose og sekundær leddannelse ¹⁾.

Misdannelser.

Foruden de tidligere nævnte misdannelser af hjertet og de store kar fandtes hos et 1 måned gl. barn (obd. 23), død af enterit, forsnævring af lungearterien og defekt i hjertets ventrikelseptum samt deformitet af ører og hænder, hesteskonyre og hydrocephalus int.

II. Indsendte obduktionsorganer og præparater.

Der indsendtes organer fra 11 sektioner udenfor institutet. Af disse skal kun enkelte nævnes:

1. P. P. 72. Kvinde, 49 aar. *Glioma cerebri* og *hypernefrom*.
2. P. P. 423. Mand, 50 aar. *Levercirrhose* med *carcinom*, hyperplastisk milt med cyster.
3. P. P. 479. Mand, 68 aar. *Pankreasnekrose*, *konkrementer* i *ductus chole-docus* og i den skrumpne galdeblære.
4. P. P. 484. Mand, 55 aar. Høiresidigt *hypernefrom* med gjenembrud til nyrevenen og vena cava samt lungeemboli.

Desuden er der blevet tilsendt centralnervesystemet fra flere tilfælde af akut poliomyelitis; disse er beskrevet i det før nævnte arbejde af Harbitz og Scheel.

Foruden disse sektionsorganer er der undersøgt 668 "præparater". Af disse gjælder 14 gentaget undersøgelse af samme lidelse hos samme patient tidligere i aaret. I 2 andre tilfælde kom vedkommende patient til sektion i aarets løb.

Af samtlige 679 præparater og sektionsorganer kom fra:

Rigshospitalet	276
Kristiania fødselsstiftelse	64
Læger og sygehuse i Kristiania ²⁾	231
— — — udenbys ³⁾	107
Ukjendt afsender	1

Tabellerne er ordnet efter samme regler som i forrige aarsberetning.

117 nye tilfælde af *karcinom* undersøgtes (tab. 3); desuden var diagnosen i 6 andre tilfælde tvilsom.

Af karcinomarecidiver undersøgtes 29.

Et par tilfælde skal anføres:

1. P. P. 25, *teratoma scroti* med *karcinom* hos en 39 aar gl. mand.
2. P. P. 107. Hos en 37 aar gl. kvinde fandtes *colloid adenokarcinom* i *ovariet* og *kjæmpecellessarcom* i *bugvæggen*.
3. P. P. 337. *Ulcererende carcinoma solidum mammae* hos en 31 aar gl. mand ⁴⁾

¹⁾ cfr. Harbitz: Forhandl. i det medic. selskab 1907 s. 2.

²⁾ deraf diakonhiemmet 25, prof. Strøms klinik 16, dr. Jervells klinik 11, dr. Malthes klinik 12, dr. med. Joh. Nicolaysen 14, det militære sygehus 2, Gaustad asyl 1.

³⁾ deraf Stavanger sygehus 15, Indherreds s. 9, Namdalens s. 5, Drammens s. 5, Tromsø amts s. 4, Helgelands s. 3, Rønvik asyl 2, Smaalenenes amts s. 2, Bratsberg amts. s. 2, Fredriksværn 1, Mandals s. 1, Tønsberg s. 1.

⁴⁾ Indsendte præparater af karcinom for de sidste 3 aar er opført paa kurve med tilhørende tabel for at vise fordeling efter alder og køn.

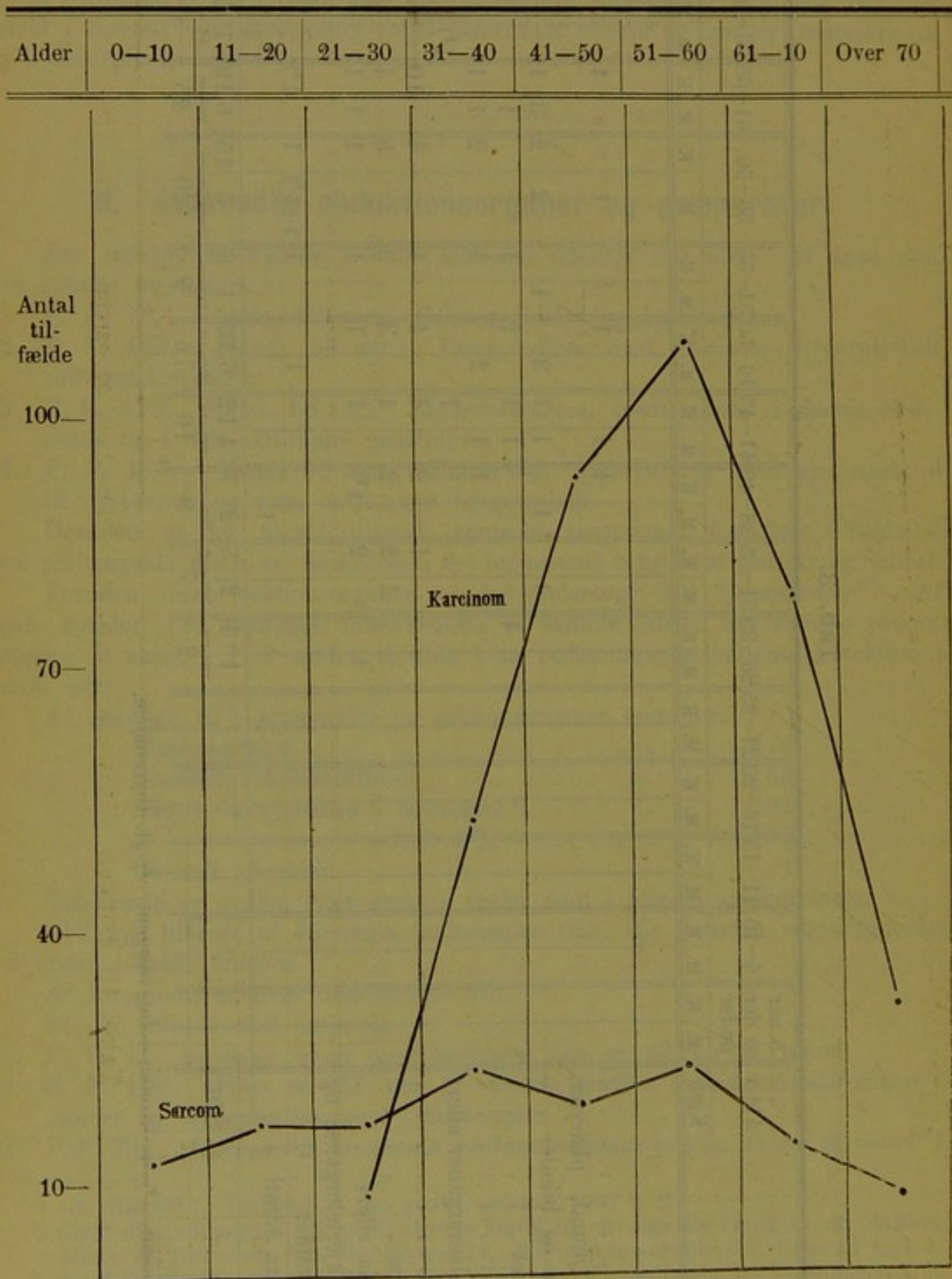
Tab. 3.

Alder	5 aar og der- under		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		71 og der- over		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
<i>Karcinom i</i>																																
hud.																1	1			1				1						1	2	4
læbe, mund, pharynx, næse og bihuler . .															1	1	1	1	3		1		2		2	3	1			2	14	6
mavesæk											1						1	1		1		1				1			1		3	5
tarm															1	1	1		2		1		2		1	1				1	5	5
fordøielseorganer ellers																	1	4		4								1 ¹⁾			1	1
uterus														1	2		2	4		3		1		4		10					26	
mammæ														1	2		2	4		3		3		5		4		1		2	1	26
genitalia ellers . . .														2	2 ¹²⁾		1					1		1		1	1				2	8
andre kjertelorganer og slimbinder																			1		1		1+1 ³⁾	1		1 ³⁾			1	3	4	
teratoma scroti . . .															1																1	
Sum	1	1	2	5	2	7	4	12	6	10	1	8	5	15	6	19	1	2	3	10	25	20	2	3	4	6	32	85	117			

¹⁾ oment. ²⁾ + sarcom i bugvæggen. ³⁾ gl. thyreoideæ.

Kurve (cfr. tabel).

Indsendte præparater af karcinom og sarcom i 1904—1906.

K a r c i n o m.

Alder	21—25		26—30		31—35		36—40		41—45		46—50		51—55		56—60		61—65		66—70		Over 70		Sum		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
1904			2	1		5	3	10	2	6	2	11	5	15	5	7	7	6	3	9	10	5	39	75	ialt 114
1905		1		4	1	6	1	10	1	11	7	18	1	20	11	12	5	5	7	7	3	4	37	98	— 135
1906			1	1	2	5	2	7	4	12	6	10	1	8	5	15	6	19	1	2	4	6	32	85	— 117
Sum		1	3	6	3	16	6	27	7	29	15	39	7	43	21	34	18	30	11	18	17	15	108	258	— 366

S a r c o m.

Alder	0-5		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		Over 70		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1904	1		3		2		2		7		3		1		5		7		4		5		3		8		2		4		57	
1905	5		3		3		5		3		2		2		7		1		3		4		3		1		3		4		49	
1906	1		1		3		3		2		1		5		4		2		3		5		4		1		0		2		36	
Sum	7		7		8		10		12		6		8		16		10		10		14		10		10		5		10		142	

Tabel til kurven. Indsendte præparater af karcinom og sarcom i 1904-1906.

Af *sarcom* undersøgtes 36 nye tilfælde (tab. 4), desuden 1 tvilsomt. Recidiv af *sarcom* undersøgtes 4 gange, deraf en 9 kgr. stor svulst fra ryggen hos en 73 aar gl. mand (præp. 181).

Af *andre maligne svulster* undersøgtes 11 (tab. 5).

Nogle lokalisationer af *benigne svulster* er opført paa tab. 6.

Af *andre benigne svulster* undersøgtes 70; i et tilfælde (P. P. 165) fandtes hos en 73 aar gl. mand i S. romanum en 7 cm. bred og 4 cm. lang svulst, der mikroskopisk viste sig som et polypøst adenom.

Af *tuberkulose* undersøgtes 68 nye tilfælde (tab. 7), desuden 4 tvilsomme tilfælde og 3 recidiver. Et par tilfælde skal anføres:

1. P. P. 73. Mand, 18 aar. Tilsendt 60—70 risengrynstore *corpora oryzoidea* fra senescederne i venstre haands volarflade; de var elastiske, hvide, mandelformede, glatte eller bedækkede af tjafsede, graahvide masser. Mikrosk. viste de sig som hyaline masser, hvori delvis opsvulmede fibre-drag og hist og her cellekerner. 2 marsvin podedes og fik begge tuberkulose.
2. P. P. 378. *Tuberculosis mammae* hos en 63 aar gl. kvinde.
3. Som tuberkulose (?) er opført et tilfælde hos en 41 aar gl. mand (P. P. 415). Der fandtes en fortykkelse af pars pylorica ventriculi, som havde en vis lighed med en scirrhus. Mikrosk. et billede som ved tuberkulose. Pat. havde haft syfilis for 11—12 aar siden. Tuberkelbaciller eller spirochæter kunde ikke paavises.

Aktinomykose fandtes 2 eller 3 gange.

1. P. P. 153. Mand, 32 aar. Appendicit for 1 aar siden; senere strammende fornemmelse i højre side af underlivet; for 3 mdr. siden holdliggende smerter under højre costalbue. Smerterne tiltog, han gik tilsengs med feber. Paa højre bagflade nedenfor scapula fandtes en fremdrivning; gennem et fortykket, flesket væv incideredes en hule, fyldt med bløde vævsmasser. (Opereret paa Diakonhjemmet). Mikrosk. korn, rosetter og traade.
2. P. P. 340. Mand, 45 aar. For 2 mdr. siden smerter i underlivet, som gjentog sig for 3 uger siden; for 14 dage siden tumor af valnødsstørrelse. Den viste sig at sidde i mesenteriet for S. romanum, hvor der var en absces med brokket, stinkende indhold (opereret paa Stavanger sygehus, overlæge Cappelen). Mikrosk. rosetter, traade etc.
3. I endnu et tilfælde (opereret af Dr. Wildhagen, Drammen) var diagnosen mere tvilsom. P. P. 501. Mand, 39 aar. Efter "influenza" og "mavebetændelse" dannede der sig en absces i højre lyske, som incideredes og viste sig at strække sig ned mod det lille bækken. Senere dannede der sig en absces bagover til spina ilei post. Varighed ca. 5 mdr. Mikr. fandtes en granulationsvæv og frit i et blodkoagel en enkel grampositiv rosetlignende dannelse.

Den exstirperede processus vermiformis i tilfælde af *appendicit* undersøgtes 17 gange.

I 67 tilfælde forelaa *betændelsesprocesser* af forskjellig art.

Der er 107 gange undersøgt *udskrabninger* og prøveexcisioner fra uterus, bortset fra tilfælde af karcinom. 2 gange fandtes tuberkulose, et tilfælde var suspækt paa tuberkulose.

Den exstirperede *prostata* ved hypertrofi tilsendtes 9 gange.

Af andre præparater skal nævnes:

Haemorrhagia renis (P. P. 288, 426). *Gangraena incipiens digiti* (Raynaud; P. P. 156). *Cystis pankreatis* (P. P. 389). *Leptoma conjunctivae* (P. P.

Alder	5 aar og der- under		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		71 og der- over		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
<i>Sarcom</i> i																																
bensystemet . .									1				1	1+2 ¹⁾	1+1 ¹⁾							1	3	1							8 10	
hud, slimhinder, kjertler . . .			1												1		2	1											1		3 4	
bindevæv . . .		1 ³⁾						1			1				1 ⁴⁾		2	2		1 ²⁾					1						4 3	
øiet og orbita . .																															1	
urin- og kjøns- organer . . .	1	1	1	1	1	2	3		2	1	1	4	1									2										3
Totalsum	1	1	1	2	3	2	3	2	2	1	1	4	5	4	4	2	3	3	1	4	5	3	1	1	1	1	1	1	15	21	36	

¹⁾ epulis. ²⁾ melanos. ³⁾ i panden, 10 mdr. gl. ⁴⁾ + carcinoma ovarii.

Tab. 5.

Alder	5 aar og der- under		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		71 og der- over		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
Kjøn																																
<i>Andre maligne svulster:</i>																																
Endothelium										3+1 ¹⁾	1 ¹⁾		1 ¹⁾				1 ¹⁾		1												1	7
Hypernephrom																				1											1	
Glioma retinae																															1	
Myeloma																															1	
																															4	7

¹⁾ Blandingssvulst fra parotis.

Tab. 6.

Alder	5 aar og der- under		6-10		11-15		16-20		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		71 og der- over		Ukj. alder og kjon	Sum																													
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.																															
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.																															
Kjon																																																													
<i>Benigne svulster:</i>																																																													
Myoma uteri											1		2		4		3		4		1											15																													
Cystadenoma ovarii. .											1		1		1		3		2				3		1		2				1	15																													
Ovarielle dermoidcyster													2		2																7																														
Godartede mammasvul- ster													1		2		1		1							1						112																													
													3		4		3		7		1		3		2		2				1	149																													

Tab. 7.

<i>Tuberkulose i</i>	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		2	1
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
mund, pharynx, næse, conjunctiva																															2	1
tarmkanal																															1	2
urin- og kjønsganer																															1	2
serøse hinder																															12	8
ben, led, seneskeder .																															1	2
lymfekjertler																															17	12
																															4	5
																															37	30
																															1	68

¹⁾ ventrikel.

212). *Hodgkins sygdom* (P. P. 335). *Cystis lienis* (P. P. 565). *Gangraena pedis et cruris efter pnevmoni* (P. P. 126); i art. tibiae. post. fandtes en vægstaende thrombe.

III. Obduktioner af nyfødte børn.

Der er, væsentlig for Kristiania fødselsstiftelse, foretaget 68 obduktioner af børn, for det meste nyfødte.

24 levede ved fødselen.

44 var dødfødte.

Døden skyldtes:

Syfilis	13
Besværlig fødsel	11
Eklampsi hos moderen	1
For tidlig fødsel	11
Misdannelse	2
Andre aarsager	30

Af *dyreforsøg* er udført 97, hvortil overveiende er benyttet hvide mus.¹⁾

Personalet.

Institutets faste personale har bestaaet af de to fast ansatte assistenter cand. med. Olaf Scheel og cand. med. M. Haaland; som amanuensis cand. med. E. H. Hansteen. Som volontørassistenter har følgende studenter arbejdet: Nils Bu, P. J. F. Amundsen, A. G. Færden, Emma Münster, frk. Uchermann, Harald G. A. Gjessing, Christian Langberg.

¹⁾ Om resultatet af disse forsøg paa mus henvises til: *M. Haaland*: Musekræft og experimentel kræftforskning. "Norsk mag. f. lægevidensk." 1907 s. 105.

